

No : 2022-17

Tarih : 22 Şubat 2022

Konu : Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Yönetmeliğinde Önemli Değişiklikler Yapıldı

7263 Sayılı Ar-Ge ve Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanun’da önemli değişiklikler yapılmıştı. Söz konusu Kanun 3 Şubat 2021 tarihli Resmî Gazete ile yayımlanmış ve yürürlüğe girmişti. Kanun’da 7 ayrı maddede uygulamaya ilişkin usulleri belirlemeye Bakanlık yetkili kılınmıştır. Bakanlık bu yetkisini kullanarak önemli konuları açıklığa kavuşturmuştur.

Yönetmelik değişikliği Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından 10 Şubat 2022 tarihinde yapılmıştır. Konunun tüm safahatını, Kanun ile yapılan değişiklikler, gerekçesi, Bakanlığa bırakılan yetkiler, 2021 ve 2022 gelir ve kurumlar vergisi beyannamesini etkileyen konuları sizler için aşağıda özetledik.

Türkiye’de 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu ile Ar-Ge, Yenilikçilik ve Teknoloji Üretimi konusunda esaslı teşvikler verilmiştir.

5746 sayılı Ar-Ge ve 4691 sayılı Teknopark Kanunları ve ikincil düzenlemeleri son 15 yılda ülkemizde yapılan Ar-Ge, tasarım, yenilikçilik ve teknoloji yatırımlarında itici güç olmuştur.

Bu kapsamda işin gelişimi açısından en son TBMM gündeminde yer alan “Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”nde öngörülen düzenlemeleri ve bu düzenlemelere ilişkin ayrıntılı açıklamaların yer aldığı 229 sayılı TBMM Sanayi Komisyonu Raporu ile ilgili ayrıntıları, [2020-114](#) ve [2020-121](#) sayılı bültenlerimizde, Ar-Ge ve Tasarım Merkezi olmanın avantajlarından, Türkiye’deki Ar-Ge faaliyetlerine ilişkin yakınlarda yayımlanan istatistiklerine, Dünyada yapılan Ar-Ge Faaliyetleri ve milli gelirden aldığı paydan Türkiye’nin dünya geneli Ar-Ge bakımından sıralamasına pek çok konuyu [2020-126](#) sayılı bültenlerimizde sizlere aktarmıştık.

Genel anlamda Ar-Ge ve inovasyon analizi ve ülkelerin neyi iyi yaptığını [linkteki](#) yazımızda bulabilirsiniz.

En son [2021-10](#) numaralı bültenimizde de 03.02.2021 tarihli ve 31384 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “**7263 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun**’u sizler için özetlemiştik.

7263 Sayılı Kanun ile özetle;

- Ar-Ge insan kaynağı kapasitesini arttırmak, teknoloji ve yenilikçi şirketlerin ortaya çıkmasını ve gelişimini desteklemek, üniversite-sanayi iş birliğini geliştirmek ve kurumsallaştırmak ve Ar-Ge & yenilik ekosistemini güçlendirmek amaçlanmıştır.
- Teknoloji Geliştirme Bölgesi kurulmasına karar veren değerlendirme kurulunda teknoloji konusunda faaliyet gösteren yetkin kurum & kuruluş sayısı arttırılmıştır.
- Bakanlık temsilcisi başkanlığında, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, YÖK Başkanlığı, TÜBİTAK, TOBB, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından belirlenecek teknoloji konusunda faaliyet gösteren, **en az biri özel kuruluş olmak şartıyla** iki kurum veya kuruluştan birer temsilcinin katılımıyla Değerlendirme Kurulu oluşturulacaktır.
- Bölge ilanından sonra kurulacak yönetici şirketin, belirtilen yükümlülüklerine uygun faaliyet göstermesini temin için esas sözleşmesi ile bu sözleşmede yapacağı değişikliklerin izlenebilmesi amacıyla Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı izni şartı getirilmiştir.
- Girişimcilerin desteklenmesinin yanı sıra ilgili idarelerden alması gereken iş yeri açma ve çalışma ruhsatının da Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı il müdürlükleri aracılığıyla verilmesi yoluyla girişimcilere önemli bir kolaylık getirilmiştir.
- Bölgede faaliyet gösteren girişimcilerin projelerinin tamamlanma tarihinden itibaren yönetmelikle belirlenen şartlar dahilinde yeni bir proje sunmamaları ve ilgili mevzuat çerçevesinde yönetici şirkete iletmekle yükümlü oldukları bilgi ve belgeleri süresinde iletmemeleri halinde, sözleşme fesholunmuş sayılacak ve bu durum tahliyeyi gerektirecektir.
 - Bu Kanun ile 6676 sayılı Ar-Ge Reform Paketinden sonra en kapsamlı güncellemelerin yapılması tüm paydaşlar tarafından olumlu olarak karşılanmıştır.
- Yıllardır ifade edilen Ar-Ge & Tasarım merkezlerinde ve teknokentlerde dışarıda geçirilen sürelerin (pandemi dahil esnek çalışma kapsamındaki uygulamaların) teşvik kapsamına alınması (**%20-%50 arasında**), doktora öğrencisi personel istihdamının destek kapsamına alınması, vergi istisnasına konu olan Ar-Ge/Tasarım indirimi tutarlarının bir kısmının (**%2 ve üst bir limitle**) belli bir süre fonda tutulması ve diğer girişim firmalarına sermaye olarak konulması gerekliliği, devlet tarafından karşılanan temel bilimler mezun desteğinin kapsamının genişletilmesi, doktoralı Ar-Ge-tasarım personelinin mentörlük ve üniversitelerde verdikleri derslerin desteklenmesi (belli bir süreyi aşmamak koşuluyla) ve teşvik kapsamında değerlendirilmesi ve Girişim Sermayesi desteğine ilişkin tutarların artırılması spesifik olarak atılmış önemli adımlardır.
- Ar-Ge desteklerinin **2028'e uzatılması**, az personeli olan firmalarda destek personel oranının **%10'dan %20'ye çıkarılması**, gelir vergisi stopaj teşviklerinin istisna mı, tahakkuk/terkin mi olduğu ve bu teşvikin kime verildiğinin gerekçede netleştirilmiş olması, yüksek lisans vb. eğitimler için dışarıda geçirilen sürelerde en az bir yıl çalışmış olma şartının kaldırılması ve **denetimlerin 2 yıl yerine 3 yılda bir** yapılacak olması kolaylaştırıcı düzenlemeler olmuştur.

- Kanunun 6. maddesi 2022 yılı istisna kazançlarında uygulanmak üzere, 19. maddesi ise 2022 yılı Ar-Ge tasarım indirimlerinde uygulanmak üzere kabul edilmiştir.

Konuyla ilgili olarak 10 Şubat tarihli Resmî Gazete ile yayımlanan Yönetmelik ile yapılan kanun değişiklikleri ile ilgili uygulamanın detayları Bakanlık tarafından ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

Yönetmelikte özet olarak, Kanun değişikliğine paralel bir şekilde yapılan değiştirilen veya güncellenen uygulamalar şunlardır:

- ✓ Bazı tanımlar eklenmiş veya güncellenmiş,
- ✓ Bölge başvuruları, değerlendirme kurulunun çalışmaları ve oluşumu,
- ✓ Bölge alanları dışında açılacak kuluçka merkezleri (bölge dışında da belli şartlarla kuluçka merkezi açılması imkânı getirilmiştir),
- ✓ Yönetici şirket kuruluşu ve esas sözleşme,
- ✓ Yönetici şirketin görev ve sorumlulukları,
- ✓ Kuluçka girişimcisi, kuluçka merkezi ve kuluçka programı,
- ✓ Bölgede personel istihdamı,
- ✓ Bölgenin planlanması ve projelendirilmesi,
- ✓ Destekler ve bölgelerde kullanılacak ödenek,
- ✓ Destek talebinin değerlendirilmesi,
- ✓ **Muafiyet, indirim ve istisnalar, (TGB Yönetmelik md.35)**
- ✓ **Desteklenecek programlar, (TGB Yönetmelik md.35/A)**
- ✓ **Doktora öğrenci desteği, (TGB Yönetmelik md.35/B)**
- ✓ **Girişim sermayesi uygulamaları, (TGB Yönetmelik md.35/C)**
- ✓ Bölgenin izlenmesi ve denetimi

Teknokent firmaları için çok önemli olan 35, 35/A, 35/B ve 35/C maddelerinin önemle okunması ve değerlendirilmesi gerekir.

Bu konudaki en önemli gördüğümüz değişiklikler şu şekildedir:

- ✓ **Gelir vergisinin terkin: md.35-1/c)** 31/12/2028 tarihine kadar, Bölgede çalışan Ar-Ge, tasarım ve destek personelinin bu görevleri ile ilgili ücretleri üzerinden hesaplanan vergiden, 1/1/2022 tarihinden önce Gelir Vergisi Kanunu'nun 32 nci maddesinde düzenlenen *asgari geçim indirimi*, 1/1/2022 tarihinden sonra aynı Kanun'un 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (18) numaralı bendinde düzenlenen *asgari ücret istisnasına* isabet eden vergi düşüldükten sonra kalan vergi tutarı; verilecek muhtasar beyanname üzerinden tahakkuk eden vergiden indirilmek suretiyle **terkin edilir**. Bu kapsamdaki ücretlere ilişkin düzenlenen kağıtlar damga vergisinden istisnadır.
- ✓ **Destek personeli oranının az personeli olan firmalar için yükseltilmesi:** Gelir vergisi stopajı ve sigorta primi işveren hissesine ilişkin teşviklerden yararlanacak olan destek personeli sayısı toplam Ar-Ge ve tasarım personeli sayısının **yüzde onunu aşamaz**.
 - Destek personeli sayısı hesabında küsuratlı sayılar bir üst tamsayıya iblağ edilir.

- Destek personeli sayısının toplam Ar-Ge ve tasarım personeli sayısının yüzde onunu aşması hâlinde, brüt ücreti en az olan destek personelinin ücretinden başlamak üzere teşvik uygulanır.
 - Brüt ücretlerin aynı olması hâlinde, ücretine teşvik uygulanacak destek personeli ise çalıştığı girişimci firma tarafından belirlenir.
 - Toplam personel sayısı on beşe (hariç) kadar olan Bölge firmaları için bu oran **yüzde yirmi** olarak uygulanır.
- ✓ **Dışarıda geçirilen sürelerin kapsamı md.35/1-e)** Bölgede yer alan işletmelerde çalışan Ar-Ge ve tasarım personelinin bu Bölgelerde yürüttüğü projelerle doğrudan ilgili olmak şartıyla, proje kapsamındaki faaliyetlerin bir kısmının Bölge dışında yürütülmesinin zorunlu olduğu durumlarda Bölge dışındaki bu faaliyetlere ilişkin ücretlerinin yüzde yüzünü aşmamak şartıyla Cumhurbaşkanınca ayrı ayrı veya birlikte belirlenecek kısmı gelir vergisi stopajı teşviki kapsamında değerlendirilir. Buna ilave olarak gelir vergisi stopajı teşviki kapsamında Bölgede çalışan personelin toplam sayısının veya teşvike konu edilen toplam çalışma sürelerinin yüzde yirmisini aşmamak kaydıyla bu fıkra da belirtilen durumlar haricinde Bölge dışında geçirilen süreler de gelir vergisi stopajı teşviki kapsamında değerlendirilir. Cumhurbaşkanı, yüzde yirmi olarak belirlenen bu oranı belirleyeceği bölgesel ve/veya sektörel alanlarda **yüzde yetmiş beşe kadar artırmaya** veya tekrar kanuni oranına kadar indirmeye yetkilidir. Bu bent kapsamında teşvikten yararlanılması için Bölge yönetici şirketinin onayının alınması ve Bakanlığın bilgilendirilmesi zorunludur.
- Bölgede yer alan işletmelerde (~~en az bir yıl~~) çalışan Ar-Ge ve tasarım personelinin yüksek lisans yapanlar için bir buçuk yılı, doktora yapanlar için iki yılı geçmemek üzere Bölge dışında geçirdiği sürelerle ilişkin ücretlerin yüzde yüzünü aşmamak şartıyla Cumhurbaşkanınca ayrı ayrı veya birlikte belirlenecek kısmı, gelir vergisi stopajı teşviki kapsamında değerlendirilir. (Yönetmelikle en az bir yıldır işletmede çalışma zorunluluğu kaldırılmıştır)
 - Bu kapsamda teşvikten yararlanılması için Bölge yönetici şirketinin onayının alınması ve Bakanlığın bilgilendirilmesi zorunludur.
- ✓ **Desteklenecek programlar** (Temel bilimlere ilave yapılmıştır)
- Yükseköğretim kurumlarının matematik, fizik, kimya, biyoloji lisans programları ile Yükseköğretim Kurulundan alınan görüş üzerine Bakanlıkça ilan edilecek alanlarda alanlarında en az lisans derecesine sahip Ar-Ge personeli istihdam eden Teknoloji Geliştirme Bölgeleri firmalarının, bu personelin her birine ödedikleri aylık ücretin o yıl için uygulanan asgari ücretin aylık brüt tutarı kadarlık kısmı, **iki yıl süreyle** Bakanlık bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.
 - Bu destek, Teknoloji Geliştirme Bölgeleri yönetici şirketlerinde, kuluçka merkezi ve teknoloji transfer ofisi (birimi) hizmetlerinde istihdam edilen desteklenecek program mezunu personele de aynen uygulanır.
 - Bu destekten yararlanabilmesi için istihdam edilecek yükseköğretim kurumlarının matematik, fizik, kimya ve biyoloji lisans programlarından mezun personelin **1/7/2017 (dahil)**, Yükseköğretim Kurulundan alınan görüş üzerine Bakanlıkça ilan edilecek

alanlardan mezun personelin ise 3/2/2021 (*dahil*) tarihinden sonra işe alınması ve ilgili Teknoloji Geliştirme Bölgesi firmasında **ilk kez istihdam** edilmesi esastır.

- Bu destek kapsamında ödemelerin yapılabilmesi için yönetici şirket tarafından kontrol edilerek onaylanan sayılan bu şartların sağlandığını ve firma tarafından ilgili personele dönem ücretlerinin ödendiğini gösteren raporun Bakanlığa sunulması gerekmektedir. Bakanlıkça uygun görülen tutar, raporun teslim edildiği tarihi takip eden üçüncü ayın sonuna kadar firmanın bildirdiği banka hesabına ödenir.

✓ **Doktora öğrenci desteği Madde 35/B**

- Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde yer alan firmaların, 3/2/2021 (*dahil*) tarihinden sonra **ilk kez istihdam** ettikleri doktora öğrencisi Ar-Ge personeline o yıl için uygulanan asgari ücretin aylık brüt tutarı kadarlık kısmı, iki yıl süreyle Bakanlık bütçesine konulacak ödenekle sınırlı olmak üzere Bakanlık tarafından karşılanabilir.
- Bu destekten yararlanabilecek firma tarafından istihdam edilen doktora öğrencisi Ar-Ge personeline ödenen aylık taban ücreti, *brüt asgari ücretin bir buçuk katından az olamaz*.
- Firma başına verilebilecek destek, üniversitelerin doktora programına kayıtlı en fazla iki doktora öğrencisi ile sınırlıdır. Firmaların bu destekten yararlanabilmeleri için istihdam ettikleri *doktora öğrencisinin başka kamu kurumundan destek almıyor olması şartı aranır*.
- Firmanın bu destekten yararlanabilmesi için istihdam edilecek doktora öğrencisinin Türkiye'deki üniversitelerin doktora programına kayıtlı, *ders dönemini tamamlamış ve tez aşamasına geçmiş olması gerekir*.
- Teknoloji geliştirme bölgesi yönetici şirketleri, bu destek kapsamında firmalarda istihdam edilen personelin işe alınması, işten ayrılması, doktora programından mezun olması ve ayrılması ile ilgili hususları takip etmek ve Bakanlığa bildirmekle yükümlüdür.
- Bu destekten yararlanacak firmalar taleplerini Bölge yönetici şirketine bildirir. Bölge yönetici şirketi talebin uygun olup olmadığını mevzuata uygunluğu açısından değerlendirir. Bu kapsamda uygun gördüğü başvuruyu ve bu maddedeki şartların sağlandığını gösteren raporu, portal üzerinden ilgili firmanın talebini takip eden ay sonuna kadar Bakanlığa iletir. Yönetici şirket bölge firmalarının başvurularını kabulden imtina edemez, başvuruları yerindelik açısından değerlendiremez. Bu destek kapsamında düzenlenecek raporda bulunması gereken asgari bilgiler ve ilgili diğer hususlar Bakanlıkça belirlenir.
- Bu desteğe ilişkin firmaya yapılacak ödemeler, destek kapsamındaki personele ilişkin, ilgili ayın bildirilmiş *sigorta prim gün sayısı dikkate alınarak yapılacak hesaplama*ya göre, Bakanlıkça, raporun teslim edildiği tarihi takip eden üçüncü ayın sonuna kadar gerçekleştirilir.

✓ **Girişim sermayesi uygulamaları Madde 35/C** (İlk defa 2021 yılı beyannamelerinde yer alan belli tutarı aşan Ar-Ge indirimi / teknokent kazanç istisnası rakamlarına uygulanmak üzere)

- 1/1/2022 tarihinden itibaren verilecek yıllık gelir ve kurumlar vergisi beyannamesinde Kanun'un geçici 2'nci maddesi kapsamında istisna edilen kazançları tutarı 1.000.000 Türk lirası ve üzerinde olan gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri tarafından, bu tutarın yüzde ikisi pasifte geçici bir hesaba aktarılır.
- Bu fıkra kapsamında aktarılması gereken tutar yükümlülüğü, yıllık bazda 20.000.000 Türk lirası ile sınırlıdır.
 - Bu tutarın, geçici hesabın olduğu yılın sonuna kadar Türkiye'de yerleşik girişimcilere yatırım yapmak üzere kurulmuş girişim sermayesi yatırım fonu paylarının satın alınması veya girişim sermayesi yatırım ortaklıkları ya da Kanun kapsamındaki kuluçka merkezlerinde faaliyette bulunan diğer girişimcilere sermaye olarak konulması şarttır.
 - Söz konusu tutarın ilgili yılın sonuna kadar aktarılmaması durumunda, bu Kanun kapsamında yıllık beyanname üzerinden istisna edilen kazançlar tutarının yüzde yirmisi, ilgili yılda yararlanılan gelir ve kurumlar vergisi istisnasına konu edilemez.
 - Bu tutar nedeniyle zamanında alınmayan vergiler vergi ziyai cezası uygulanmaksızın tarh edilir.
 - Cumhurbaşkanı bu fıkra da yer alan tutar ve oranları birlikte ya da ayrı ayrı sıfıra kadar indirmeye, beş katına kadar artırmaya yetkilidir.
- ✓ **Kazanç istisnasının uygulanması** Yönetici şirketler ve bölgede faaliyet gösteren gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin, münhasıran bu Bölgedeki yazılım, tasarım veya Ar-Ge faaliyetlerinden elde ettikleri kazançları 31/12/2028 tarihine kadar gelir ve kurumlar vergisinden istisnadır. Genel bilgi olarak uygulamanın detayları şu şekildedir:
 - Mükelleflerin, bu istisnadan faydalanabilmesi için bağlı bulunduğu vergi dairesine başvurması gerekmektedir. İstisnanın uygulanabilmesi için bu başvuruya, yönetici şirketten alınacak olan vergi mükellefinin Bölgede yer aldığını ve mükellefin faaliyet alanlarını gösteren belgeler de eklenecektir.
 - Genel Müdürlükçe belirlenen şekle uygun olarak hazırlanmış olan, Bölge yönetici şirket ve Bölgede bulunan girişimcilerin faaliyetlerine ilişkin, kendi serbest muhasebeci mali müşaviri veya yeminli mali müşavirince onaylı yıllık bilgiler her yılın mayıs ayı sonuna kadar elektronik ortamda Genel Müdürlüğe iletilir.
 - Bölgelere sağlanan destek, teşvik, muafiyet ve istisnalardan İhtisas Teknoloji Geliştirme Bölgeleri de aynen yararlanırlar.
 - Bölgelerde Kanun kapsamında yürütülen yazılım, Ar-Ge, yenilik ve tasarım projeleri ile ilgili araştırmalarda kullanılmak üzere ithal edilen eşya, gümrük vergisi ve her türlü fondan, bu kapsamda düzenlenen kâğıtlar ve yapılan işlemler damga vergisi ve harçtan istisnadır.
 - Yönetmeliğin uygulanmasında hangi faaliyetlerin tasarım faaliyeti kapsamında değerlendirilmeyeceği hususu da düzenlenmiştir.

✓ **KDV istisnası**

- Yukarıda sayılan tüm istisna ve teşvikler kadar önemli olan bir diğer mali kolaylık da KDV istisnasıdır.
- Kanuna göre teknoloji geliştirme bölgesi ve ihtisas teknoloji geliştirme bölgesinde faaliyette bulunan girişimcilerin kazançlarının gelir veya kurumlar vergisinden istisna bulunduğu süre içinde münhasıran bu Bölgelerde ürettikleri ve sistem yönetimi, veri yönetimi, iş uygulamaları, sektörel, internet, oyun, mobil ve askeri komuta kontrol uygulama yazılımı şeklindeki teslim ve hizmetlerinin, katma değer vergisinden müstesna tutulması için yönetici şirketin onayı alınarak ilgili vergi dairesine başvuruda bulunulur.

Bu bültende geçen herhangi bir konuyla ilgili sorularınız için danışmanlarımıza ulaşabilirsiniz.

Saygılarımızla,

Tax & International Advisory | Tax & Innovation